Heemkunde, familiekunde, kranten, musea, gemeentearchieven in het Pajottenland

Rausa

Erfgoed.rausa@gmail.com, rausa@skynet.be

Het werkgebied van Rausa omvat de gemeenten Pamel, Strijtem, Borchtlombeek en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, die samen de fusiegemeente Roosdaal vormen.

Roosdaal is afgeleid van het Oud-Germaanse 'rausa' wat riet betekent. Het gebied is gelegen tussen de boorden van de Dender en de Lombeekvallei. Waar Strijtem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek elkaar raken, was vroeger een gebied begroeid met riet.

<Gebruikt men een Gallische verklaring, dan komt men uit bij 'dal' in de betekenis van vallei en 'ross'=groene vlakte, moeras, plek met struiken.>

Voorzitter is Bert Caulier, secretaris is Walter Evenepoel. Er is een fotocollectie beschikbaar en er wordt een maandelijkse stamboombabbel georganiseerd. De registers aanwezig in het gemeentelijk archief worden gedigitaliseerd door een Rausa-werkgroep.

Om de twee maanden wordt het tijdschrift Rausa verspreid aan een 700-tal abonnees. Er zijn ook bijzondere uitgaven in boekvorm, zoals:

- R. Van Herreweghen, Toponymie van Pamel
- R. Van Herreweghen, De oude kerk van Pamel
- H. Van Herreweghen, Joos Vijd (over de link tussen Vijd en Pamel)
- R. Van Isveldt, Gezinsreconstructie Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, Strijtem, Borchtlombeek (drie delen)

Er is een inhoudsindex van het tijdschrift vanaf 2013. De jaargangen zelf zijn downloadbaar.

De kring beschikt vor een bibliotheek in de kelderverdieping van het koetshuis. Men kan er ook een index van de aanwezige boeken raadplegen.

In Roosdaal is een molenmuseum gevestigd in de Hertboommolen.

HOLVEO

Het Land van Edingen en Omliggende bracht verschillende bijdragen uit over zuidelijk Pajottenland. In 1998 waren dit de toenmalige fusiegemeenten Bever, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Roosdaal, Pepingen, Halle, Edingen en Silly. De heemkundige kring werd opgericht in 1973. Het laatste nummer van het driemaandelijkse tijdschrift verscheen in 2012. De inhoudsindex is te raadplegen op de site van de heemkundige kring van Gooik.

In 1993 was Julius Ost de voorzitter, secretaris was Michel Matthijs, hoofdredacteur vas Jean-Pierre Tytgat.

Andreas Masiuskring

www.masiuskring.be, andreas.masiuskring@gmail.com

De kring werd opgericht in 1962 en telt ruim 200 leden. Het heeft als werkgebied de fusiegemeente Lennik. In de loop der jaren zijn een aantal jaarboeken uitgebracht (Bijdragen tot de geschiedenis van Lennik). Er werden ook enkele andere boeken uitgegeven.

De naam van de kring verwijst naar een 16de eeuwse humanist uit Lennik. Huidig voorzitter is Joris de Beul.

In 2016 werd tot nog toe het laatste deel (deel VIII) van de jaarboeken uitgegeven. Een inhoudsindex is op de site terug te vinden. Het standaardwerk van Jozef Vrancken 'Pajottenland, een land om lief te hebben', werd bewerkt en opnieuw uitgegeven. Het bevat ondermeer een geologische en historische situering van de regio met verder een beschrijving van alle dorpen.

Gemeentearchieven

Op www.lennik.be is er een korte vermelding over de mogelijkheid om documenten te raadplegen. Er wordt geen verdere info gegeven.

Op de website van Herne wordt niets speciaals vermeld over een archief.

De website van Pepingen vermeldt bij archief enkel een paar besluitenlijsten.

Gooik

www.heemkunde-gooik.be, info@heemkunde-gooik.be

De heemkundige kring van Gooik startte in 1984 en begon twee jaar later met het tijdschrift Gooik. Inmiddels start in 2023 de 38ste jaargang en zijn er meer dan 700 leden. Er werden ook tal van aparte publicaties uitgegeven en er is een rijke website.

Voorzitter is Jean-Paul De Loecker. Werkgebied zijn de prefusiegemeenten Gooik, Kester, Oetingen en Leerbeek.

Onder Over ons/Onze archiefsite vindt men onderwerpen, verenigingen, personen in de persboeken die de heemkundige kring elk jaar uitbrengt. Hier vindt men ook nog eens de aanduidingsobjecten uit www.beschermingen.onroerenderfgoed.be.

Onder Gegevensbank zijn een aantal uitgaven die door de kring zijn uitgegeven terug te vinden, zoals Bijdrage tot de Gooikse geschiedenis. Een inhoudsindex van het tijdschrift Gooik is hier ook te raadplegen (Tijdschriften Gooik). Bij Bibliotheek worden de eigen collecties boeken weergegeven, verder ook bronmateriaal (allerlei nog niet gepubliceerd materiaal, origineel ingescande parochieregisters), documenten en bestanden (te ontsluiten archief waarvoor medewerkers gezocht worden), onderzoekswerken zoals thesissen, registers (parochieregisters, burgerlijke stand, bevolkingsregisters), tijdschriften (met o.a. een inhoudsindex op het vroegere tijdschrift HOLVEO). Er is hier ook de rubriek met info uit het kadaster 1705, enkele oude akten.

Onder Het geheugen van Gooik zijn verschillende reeksen foto's te downloaden.

Onder Kaarten is er ook een toponymische kaart, een aantal wandelkaarten, fietsroutes, een reeks oude kaarten ter beschikking gesteld door het kadaster van Halle.

Onder Familiekunde zijn verschillende parochieregister van de deelgemeenten te consulteren (tot en met de 20ste eeuw), ook bidprentjes.

De website verwijst ook naar tal van bronnen, die soms te downloaden zijn.

Er bestaat verder in Gooik een volksinstrumentenmuseum. De inhoud van het tijdschrift Editiepajot is te raadplegen op https://editiepajot.com. Foto's zijn hier te downloaden. Er zijn verder geen verwijzingen naar de archiefdienst van de gemeente zelf.

Cercle royal archéologique d'Enghien

www.crae.be

De kring is opgericht in 1954. Het werkgebied beslaat de gemeenten en dorpen binnen het oude land van Edingen. Voorzitter is Marc Vanderstichelen.

Onder Dans notre bibliothèque vindt men een inhoudsindex. Sommige werken zijn ter plaatse te raadplegen:

- J. Reygaerts, Géographie historique d'Enghien (twee delen)
- E. Matthieu, Histoire de la ville d'Enghien, 1876
- L. Darbé, R. Dasseleer, Marcq mon village

Voor de jaarboeken (annalen) is een inhoudsindex te raadplegen. Een ganse reeks annalen is te downloaden, bv. deel 1 (1880), deel 2 (1883), deel 3 (1887), deel 4 (1895), deel 5 (1898), deel 6 (1898-1907), deel 7 (1909-1913), …

Kasteel van Gaasbeek/Gasebeca

www.kasteelvangaasbeek.be, Kasteelstraat 40, Lennik

In 1921 schonk markiezin Arconati Visconti het kasteel aan de Belgische staat met de wens er een museum van te maken.

In 1971 verscheen het tijdschrift Gasebeca. Er is ook een archief dat bewaard wordt op het kasteel. Een inventaris is te raadplegen op www.archiefpunt.be. Er is ondermeer een familiearchief en het parochiearchief van Gaasbeek, dat bewaard wordt op het kasteel.

Het kasteelmuseum kende verschillende conservators, waaronder historicus dr. Gaston Renson (+2001), die meerdere publicaties op zijn naam heeft staan. Zijn opvolger H. Van Dormael, ook historicus, publiceerde verschillende boeken.

Archief Arenberg

www.arenbergfoundation.eu, aca@skynet.be

Dit archief en cultureel centrum van Arenberg (ACA) werd in 1998 opgericht. Het Arenbergarchief in Edingen beschikt over een ruime collectie die o.a. betrekking heeft op het Huis van Arenberg. Er is ook een Arenbergbibliotheek.

Er werden enkele publicaties uitgegeven.

Pater Jean-Pierre Tytgat (+2004) was een voormalig wetenschappelijk adviseur van het archief. Dr. Yves Dellanoy was een gedelegeerd bestuurder van de stichting Studium Arenbergense (=Arenberg Stichting) die het archief en het cultureel centrum beheert.

Documentatiecentrum Vlaams-Brabant

www.vlaamsbrabant.b, documentatiecentrum@vlaamsbrabant.be, gelegen vlak naast Rijksarchief Leuven

Dit is een erfgoedbibliotheek met meer dan 10.000 boeken en tijdschriften over de regio Vlaams-Brabant en Brussel. Er bestaat een online-catalogus.

<Ik heb zelf een aantal bezoeken gebracht en verschillende werken kunnen consulteren/ontlenen>

Er worden ook een aantal publicaties uitgebracht, zoals Archeologisch onderzoek (te downloaden).

Website Jammart

www.jammart.be

Op de website van R.M. Jammart vindt men verschillende thema's, ook een ruime collectie bidprentjes en een indrukwekkende reeks van publicaties/bijdragen. Jammart werkte ook mee aan de Volkstelling in het Land van Gaasbeek (1693), ook aan publicaties over het 16de eeuwse schepenregister van Sint-Martens-Lennik en Sint-Kwintens-Lennik, Cheynsboek van de heer van Gaesbeek 1570 (pdf-mededeling Jammart) en Gaasbeek cijnsboek 1550-1705.

Er wordt ook een eigen bestand bidprentjes 'Dobbelaere en varianten' getoond! Het is niet duidelijk in hoeverre dit voor De Dobbel-Beker al bekende gegevens zijn.

Andere interessante onderwerpen: Bevolking Bogaarden in 1693, Brussel bevolking 1802, Eizeringen status animarum 1930.

Website Rik Van Hauwe

www.rikvanhauwe.be

De auteur, dr. Rik Van Hauwe, verzorgde verschillende bewerkingen van schepenbrieven, 20ste penning, staten van goed, familiesamenstellingen, volkstellingen, landboeken, … uit ondermeer Denderwindeke, Pollare, Meerbeke, Neigem, …

Interessant zijn ook Het feodaal stelstel in Meerbeke, Beschrijving van de parochies en heerlijkheid Meerbeke, …

Eigen Schoon en de Brabander

www.esdb.be, contact@esdb.be

Dit is het driemaandelijks tijdschrift van het Koninklijke Historisch Genootschap van Vlaams-Brabant en Brussel.

Hoofdredacteur is Jannick Appelmans, historicus, voorzitter is prof. Dr. E. Aerts. Verschillende jaargangen van het tijdschrift zijn te downloaden. In 2023 verschijnt al de 106de jaargang. Verder is er een inhoudsindex beschikbaar.

De vereniging werd opgericht in 1911 op initiatief van de toen 22-jarige Jan Lindemans (Opwijk), dr. Germaanse filologie. Het werkgebied was vastgelegd op West-Brabant tussen Dender en Zenne en in het zuiden begrensd door Wallonië. In 1933 ontstond het zustergenootschap voor Oost-Brabant.[1]

In 1926 verschenen de statuten van het Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van West-Brabant (vzw) in het staatsblad. Enkele namen van voorzitters:

- Jan Lindemans (1911-1950)
- Paul Lindemans (1950-1964)
- Leo Lindemans (1964-1969)
- Jan Verbesselt (1969-1997)

Vanaf 1997 werd J. Ockeley de voorzitter.

[1] Hierover is geen verdere info beschikbaar.

Meiseniers

www.de-meisenier.be

Het Genootschap van meiseniers uit het Land van Grimbergen heeft een meiseniersraad met vier leden (P. Behets, J.F. De Coninck, M. Timmermans, J.M. Van der Elst). Genealogisch onderzoek naar afstamming van deze meiseniers, kan leiden tot een registratie als meisenier.

Op de site zijn verschillende rubrieken te raadplegen en te downloaden:

- De meisenier (beschrijvende tekst)
- Land van Grimbergen/Genealogieën (genealogieën gelinkt aan de Zeven geslachten van Brussel, o.a. Pipenpoy)
- Land van Grimbergen/Pachters en pachthoven
- Meiseniersregister (gedetailleerde alfabetisch lijst van meiseniersregistraties, vele meiseniers afkomstig uit het Pajottenland)
- Archief: Meiseniersrechten (ESDB), Oude oorkonden (ESDB), Mansionarii, meiseniers of kosaten (ESDB), Meiseniers van Gaasbeek (P. Lindemans, 1964), Meiseniers van Grimbergen (Ann. Soc. Arch. De Bruxelles, 1898), Meiseniers en Sint-Petersmannen (A.C.M. Kapelhoef, 1977)
- Nieuw (Pipenpoy, Bijdrage tot de genealogie van dit Brussels patriciërsgeslacht, J.M. Van der Elst, 2022)